

lem var mig, og jeg fremkom med denne Henstilling eller — om jeg maa kalde det Forespørgsel i Underudvalget. Jeg kom nemlig meget hurtig i Underudvalget til Klarhed over, at der kunde ventes Indrømmelser fra Landstingets Side paa disse Hovedpunkter, formentlig paa dem alle tre, foreløbig holdt jeg mig altsaa til de to, det, der gjaldt Spørgsmaalet om Arbejderens eget Indskud, og det, der gjaldt Rente-forholdet, og jeg kom til det Resultat, at det mulig kunde opnaas, at Landstinget vilde gaa ind paa, at Tingene der mødtes paa Halvvejen, hvad Laanesummen angaar, saaledes, at man altsaa i Stedet for at kræve 800 Kr., som Landstinget forlangte, og 400 Kr., som Folketinget forlangte, krævede 600 Kr. Landstinget viste sig ogsaa — synes det mig — villigt til at gaa ned med Renten, saaledes at Renten blev 3 pCt., og at der kun af den Del af Laanet, som tillige skulde afdrages, kom til at svares en aarlig Ydelse af 4 pCt. For at komme saa langt ned som muligt med den aarlige Udgift, foretog jeg en Fordeling af det indestaaende Beløb saaledes, at den Del, der afdrages og forrentes, blev mindre, og den Del, der kunde indestaa uden Afdrag, blev større, og derved kunde man komme til en aarlig Udgift af 112 Kr. Der fremkom som sagt ikke noget bestemt Forslag derom. Jeg havde ikke nogen Bemyndigelse til at stille noget Forslag, og min Stilling var vanskelig, da jeg ikke repræsenterede noget Flertal i noget af de to Ting. Min Opgave kunde kun være den at se om muligt at faa frem fra de to Sider, hvad der maaske kunde blive Enighed om. Men under Forhandlingerne dels i Underudvalget og dels i Fællesudvalget fremkom der saadanne Udtalelser fra Landstingets Ordfører, at man maatte være berettiget til at forudsætte, at dette Forslag, som jeg nu her har refereret, der resulterede i en aarlig Ydelse fra Arbejderens Side af 112 Kr. mod, at han anbragte 600 Kr. i Ejendommen, vilde kunne accepteres. — Dette kunde imidlertid Flertallet i Folketinget ikke tiltræde. Det stillede gennem sin Ordfører sit eget Tilbud, og dette gik ud paa, at man vel fastholdt Fordringen om, at der ikke maatte stilles større Krav til Arbejderen end de 400 Kr., men at man paa den anden Side var villig til at gøre en Indrømmelse i Rentespørgsmaalet. Man var fra Folketingets Side villig til at opgive, at den lille Post paa $\frac{1}{10}$ af Laanesummen skulde staa afdrags- og rentefrit, hvorimod man saa ganske vist paa den anden Side

forlangte Renten nedsat med $\frac{1}{4}$ pCt. Derved kom man efter Folketingets Forslag til en aarlig Udgift af 111 Kr. — Endelig fremkom der endnu et Mæglingstilbud, nemlig fra de tre Herrer af Højre i Folketinget. Disse foresloge — og det kom frem som et virkeligt Forslag til Behandling i Udvalget — at Staten skulde anbringe de $\frac{7}{8}$ i disse Ejendomme. Arbejderens eget Bidrag blev altsaa kun $\frac{1}{8}$, det vil sige, naar vi fremdeles regne med Maksimumsprisen, 500 Kr. De $\frac{5}{8}$ af Laanesummen skulde indestaa afdragsfrit til 3 pCt., og kun de $\frac{2}{8}$ skulde afdrages og forrentes med $3\frac{3}{4}$ pCt. Ad den Vej kom man til en aarlig Udgift af 112 $\frac{1}{2}$ eller akkurat det samme Beløb, som Landbokommissionen i sin Betænkning havde regnet med. — Naar man nu vil sammenholde disse Forslag og tage Resultaterne af dem, kommer man altsaa til følgende: Folketingets Forslag 400 Kr. med en aarlig Udgift af 108 Kr., Landstingets Forslag 800 Kr. med en aarlig Udgift af 128 Kr., Landstingets Mæglingsforslag, om jeg maa betegne det saaledes, 600 Kr. og 112 Kr.s aarlig Udgift, Folketingets Mæglingsforslag 400 Kr. og 111 Kr.s aarlig Udgift og Folketingets Højres Forslag 500 Kr. og 112 $\frac{1}{2}$ Kr. aarlig Udgift. Det høje Ting vil se, at naar man undtager Landstingets oprindelige Forslag, staa disse Forslag, hvad den aarlige Ydelse angaar, hinanden overmaade nær, nemlig 108, 111, 112, 112 $\frac{1}{2}$, saa paa det Punkt er Uoverensstemmelsen ikke større, end at man maatte kunne komme til Forstaaelse.

Noget anderledes forholder det sig jo med Hensyn til Fordringen til Størrelsen af det Beløb, som Arbejderen selv skal udrede. Der gaar man altsaa fra 800 Kr. til 400 Kr., Mellemstandpunktet var 600 Kr., og Folketingets Højres Forslag var 500 Kr. Dette Forslag fra Mindretallet i Folketinget, som har givet Anledning til en Del Forhandling i Udvalget, synes jeg maatte have kunnet danne et brugbart Grundlag for Forhandling. Men det viste sig, at selv om det ene Tings Flertal var tilbøjeligt til at tiltræde en Del deraf, saa var det andet Tings Flertal kun tilbøjeligt til at tiltræde en anden Del deraf. Forslaget indeholdt nemlig foruden dette tillige Forslag om, at det Beløb, som Staten i det hele skulde anvende paa dette Forsøg i 5 Aar, skulde være 15 Millioner Kr. i Stedet for, som Folketinget havde foreslaaet, 20 Mill. Kr., og i Stedet for, som Landstinget havde ønsket, 5 Mill. Kr. Jeg skal i Forbindelse hermed gøre